

Ochrana ovzduší

Právní předpisy

- zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší (ve znění účinném od 1.1.2019)
- vyhláška č. 312/2012 Sb., o palivech používaných pro námořnická a vnitrozemská plavidla
- vyhláška č. 330/2012 Sb., o posuzování znečištění a informování smogových situacích
- nařízení vlády č. 189/2018 Sb., o kritériích udržitelnosti biopaliv a snižování emisí skleníkových plynů z pohonných hmot
- vyhláška č. 415/2012 Sb., o přípustné úrovni znečišťování a jejím zjišťování
- nařízení vlády č. 56/2013 Sb., o zařazování silničních motorových vozidel do emisních kategorií

Orgány ochrany ovzduší (§ 27)

- a) Ministerstvo životního prostředí
- b) Ministerstvo zdravotnictví
- c) Česká inspekce životního prostředí
- d) Česká obchodní inspekce
- e) krajské úřady
- f) obecní úřady obcí s rozšířenou působností
- g) obecní úřady
- h) celní úřady
- i) Ministerstvo zemědělství
- j) újezdní úřady
- k) Ministerstvo obrany

Účel právní úpravy (§ 1)

ochrana ovzduší

→ zákon upravuje:

- přípustné úrovně znečištění a znečišťování ovzduší
- způsob posuzování přípustné úrovně znečištění a znečišťování ovzduší a jejich vyhodnocení
- nástroje ke snižování znečištění a znečišťování ovzduší
- povinnosti osob

Ovzduší a jeho ochrana (§ 1 a § 2)

ovzduší = vnější ovzduší v troposféře

Ochrana ovzduší =

1. předcházení znečišťování ovzduší
2. snižování úrovně znečišťování tak, aby byla omezena rizika pro lidské zdraví způsobená znečištěním ovzduší, snížení zátěže životního prostředí látkami vnášenými do ovzduší a poškozujícími ekosystémy
3. vytvoření předpokladů pro regeneraci složek životního prostředí postižených v důsledku znečištění ovzduší

Znečištění ovzduší (§ 3 a násl.)

= stav ovzduší

- úroveň znečištění = hmotnostní koncentrace znečišťující látky v ovzduší (imise) nebo její depozice na zemský povrch za jednotku času

- znečišťující látka = každá látka, která svou přítomností v ovzduší má nebo může mít škodlivé účinky na lidské zdraví nebo životní prostředí anebo obtěžuje zápachem

Nejvýše přípustná úroveň znečištění stanovená zákonem

= imisní limit

- imisní limity a přípustné četnosti jejich překročení jsou uvedeny v příloze č. 1 k zákonu

Znečištění ovzduší

Posuzování a vyhodnocení úrovně znečištění se provádí pro (příloha č. 3 zákona):

- zóny (dle členění NUTS II)
- aglomerace (Praha, Brno, Ostrava/Karviná/Frýdek-Místek)

Posuzování úrovně znečištění provádí MŽP:

- stacionárním měřením
- výpočtem
- kombinací těchto metod

Znečištění ovzduší

- MŽP za účelem stacionárního měření stanoví státní síť imisního monitoringu a tuto síť provozuje → pověřen ČHMÚ
- pro vyhodnocení úrovně znečištění se použijí i výsledky měření úrovně znečištění prováděné osobou, které bylo vydáno rozhodnutí o autorizaci

Informační systém kvality ovzduší (§ 7)

- výsledky posuzování a vyhodnocení úrovně znečištění
- součástí je registr emisí a stacionárních zdrojů, ve kterém jsou vedeny údaje o stacionárních zdrojích a množství znečišťujících látek, které jsou vnášeny do ovzduší ze stacionárních a mobilních zdrojů.
- provozuje ČHMÚ

<http://portal.chmi.cz/>

Znečišťování ovzduší (§ 4 a násl.)

= vnášení jedné nebo více znečišťujících látek do ovzduší = emise

Přípustná úroveň znečišťování je určena:

- emisními limity
- emisními stropy
- technickými podmínkami provozu
- přípustnou tmavostí kouře

Emisní limity (§ 4 odst. 2)

= nejvýše přípustné množství znečišťující látky nebo skupiny znečišťujících látek vnášené do ovzduší ze stacionárního zdroje

a) obecné - pro znečišťující látky a jejich skupiny

b) specifické - pro stacionární zdroj

stacionární zdroj = ucelená technicky dále nedělitelná stacionární technická jednotka nebo činnost, které znečišťují nebo by mohly znečišťovat, nejde-li o stacionární technickou jednotku používanou pouze k výzkumu, vývoji nebo zkoušení nových výrobků a procesů

X mobilní zdroj

vyjmenované (příloha č.2) x nevyjmenované

Emisní strop

= nejvýše přípustné množství znečišťující látky vnesené do ovzduší za kalendářní rok

- doplňují emisní limity s výjimkou vybraných stacionárních zdrojů, u kterých může být emisní limit pro těkavé organické látky emisním stropem nahrazen

Technické podmínky provozu

- doplňují emisní limity (s výjimkou spalovacích stacionárních zdrojů o celkovém jmenovitém tepelném příkonu 50 MW a vyšším spalujících uhlí těžené v České republice a specificky konstruovaných pro toto palivo, u kterých může být emisní limit pro oxid siřičitý stanovený prováděcím právním předpisem, nelze-li jej dosáhnout, nahrazen technickou podmínkou provozu stanovenou prováděcím právním předpisem)

Přípustná tmavost kouře

-stanovena prováděcím předpisem (vyhláška č. 415/2012 Sb., o přípustné úrovni znečišťování a jejím zjišťování a o provedení některých dalších ustanovení zákona o ochraně ovzduší) = průměrná tmavost kouře není tmavší než stupeň 2 Ringelmannovy stupnice nebo jiné barvy

Zjišťování úrovně znečišťování (§ 6)

- měřením

- výpočtem – nelze-li, s ohledem na dostupné technické prostředky, měřením zjistit skutečnou úroveň znečišťování, nebo v případě vybraných stacionárních zdrojů vnášejících do ovzduší těkavé organické látky a v dalších vybraných případech – (§ 6)- rozhoduje krajský úřad

Registr emisí a stacionárních zdrojů (§ 7)

- je součástí informačního systému kvality ovzduší
- obsahuje údaje o stacionárních zdrojích a množství znečišťujících látek, které jsou vnášeny do ovzduší ze stacionárních a mobilních zdrojů.
- provozuje ČHMÚ

<http://portal.chmi.cz/>

Nástroje ke snižování znečištění a znečišťování ovzduší (§ 8 a násl.)

- Národní program snižování emisí České republiky
- programy zlepšování kvality ovzduší
- opatření při smogové situaci
- individuální správní akty orgánů ochrany ovzduší
- nízkoemisní zóny
- poplatky za znečišťování
- stanovení podmínek pro spalování suchého rostlinného materiálu
- opatření k nápravě

Národní program snižování emisí ČR (§ 8)

- základní koncepční materiál v oblasti zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí ze zdrojů znečišťování ovzduší
- obsahuje analytickou část, scénáře vývoje znečištění a znečišťování, cíle, opatření, lhůty...
- zpracovává MŽP, schvaluje vláda
- www.mzp.cz

Programy ke zlepšování kvality ovzduší (§ 9)

- pro oblasti (zóny, aglomerace) v nichž byl překročen imisní limit
- obsahuje informace o zájmovém území (poloha, rozloha, klimatické údaje a topografické údaje...), analýzu situace (úroveň znečištění, celkové množství emisí...), opatření ke zlepšení minulá, stávající i budoucí
- schvaluje MŽP a vyhlašuje ho ve Věstníku Ministerstva životního prostředí
- obec a kraj provádějí opatření, která jim byla uložena v příslušném programu zlepšování kvality ovzduší, v rámci svých možností tak, aby bylo imisního limitu dosaženo co nejdříve

Opatření při smogové situaci (§ 10)

Smogová situace = stav mimořádně znečištěného ovzduší, kdy úroveň znečištění oxidem siřičitým, oxidem dusičitým, částicemi PM10 nebo troposférickým ozonem překročí některou z prahových hodnot uvedených v příloze č. 6 k zákonu o ochraně ovzduší za podmínek uvedených v této příloze

- vznik a ukončení vyhláší MŽP neprodleně ve veřejně přístupném informačním systému a v médiích

Opatření:

-aktivace zvláštních podmínek provozu stacionárních zdrojů, které v dané lokalitě významně přispívají k úrovni znečištění, stanovených v povolení k provozu

-regulační řád obce = omezení provozu silničních motorových vozidel

Individuální správní akty orgánů ochrany ovzduší (§ 11 a násl.)

- = stanoviska, závazná stanoviska a rozhodnutí orgánu ochrany ovzduší
- stanoviska – k územně plánovací dokumentaci a jiným významným koncepčním dokumentům...
- závazná stanoviska – k umístování a provádění staveb stacionárních zdrojů...
- rozhodnutí – povolení k provozu vyjmenovaného stacionárního zdroje...

Nízkoemisní zóny (§ 14)

= zóna s omezením provozu motorových silničních vozidel (emisní kategorie vozidel, které mají dovolen vjezd do této zóny)

- stanovuje rada obce opatřením obecné povahy

Poplatek za znečišťování (§ 15)

- platí provozovatel vyjmenovaného stacionárního zdroje
- předmětem poplatku za znečišťování jsou znečišťující látky, které jsou vypouštěné stacionárním zdrojem nebo zdroji a pro které má provozovatel povinnost zjišťovat úroveň znečišťování

Stanovení podmínek pro spalování suchého rostlinného materiálu v otevřeném ohništi

- stanovuje obec obecně závaznou vyhláškou (§ 16 odst. 5)
- spalování lze zakázat, pokud obec zajistí jiný způsob pro odstranění podle jiného právního předpisu
- při stanovení podmínek nebo zákazu obec přihlíží zejména ke klimatickým podmínkám, úrovni znečištění ve svém územním obvodu, vegetačnímu období a hustotě zástavby

Opatření k nápravě (§ 22)

- provozovatel neplní povinnosti stanovené zákonem nebo povolením provozu → opatření ke zjednání nápravy
- provozovatel opatření ke zjednání nápravy ve stanovené lhůtě neprovedl → rozhodnutí o zastavení provozu stacionárního zdroje
- provozovatel provozuje vyjmenovaný stacionární zdroj bez povolení provozu → rozhodnutí o zastavení provozu tohoto zdroje

Povinnosti osob (§ 16 a násl.)

- a) všech (§ 16) – např. v otevřeném ohništi lze spalovat jen suché rostlinné materiály neznečištěné chemickými látkami
- b) provozovatelů stacionárních zdrojů – např. spalovat ve stacionárním zdroji pouze paliva, která splňují požadavky na kvalitu paliv stanovené prováděcím právním předpisem a jsou určena výrobcem stacionárního zdroje nebo paliva uvedená v povolení provozu
- c) dalších vybraných osob – např. osoba uvádějící motorové benziny nebo motorovou naftu do volného daňového oběhu na daňovém území České republiky